

**БЪЛГАРСКАТА, ПОЛСКАТА И АНГЛИЙСКАТА
ТЕРМИНОЛОГИЧНА СИСТЕМА В ОБЛАСТТА
НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
(ФОРМАЛЕН АНАЛИЗ)**

Жана Станчева
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

**BULGARIAN, POLISH AND ENGLISH TERMINOLOGICAL
SYSTEMS IN THE FIELD OF PUBLIC HEALTH OF THE
EUROPEAN UNION (FORMAL ANALYSIS)**

Zhana Stancheva
St. Kliment Ohridski University of Sofia

This paper studies the terminology in the field of Public health in three language version of the EU acquis: Bulgarian, Polish and English. Only the terms with a legal definition in an EU legal act are being analysed. The comprehensive study of the terms includes the parameters: source, outer and inner form of a term. Here only the outer form of the terms is compared. The analysis consists of three structural layers: 1. the structural type of the term – the number of components and their syntax relations; 2. the grammatical structure of the term – an analysis of the terms or the components of the terms as parts of speech; 3. word-building – derivative analysis of the components of the terms.

Key words: EU legal terminology, public health, outer form of a term, Bulgarian, Polish, English

След присъединяването на Полша, а три години по-късно – и на България към Европейския съюз в двете страни настъпват съществени промени от икономическо, политическо и социално естество. Те намират своя езиков израз в огромна по обем новосъздадена терминология, целяща приспособяването на държавната администрация към новата правна ситуация. Терминотворческият процес не приключва с встъпването в членство. Напротив – той е непрестанен за всеки един

от официалните езици на Съюза, като ги сближава и дава широко поле за междуезикова съпоставка.

Обект на настоящото изследване е езикът на правото в областта на европейското здравеопазване, като ще разгледаме неговия лексикален пласт. Предмет на търсене са здравни термини, които имат правно определение в европейски регламент или директива, т.е. само термини *sensu stricto*. Целта, която си поставяме, е да се опишат и съпоставят здравни термини в два родствени езика – българския и полския, и един неродствен – английския. Пълната съпоставка предполага анализ на източника, външната и вътрешната форма на термина. Тук се спираме само на външната форма – разглеждаме формално-синтактичната (компонентна), лексикално-граматичната и словообразователната структура¹.

Материалът е ексцерпиран от официалния портал за достъп до юридическите документи на ЕС², където нормативните актове могат да бъдат прочетени на всички 24 официални езика. Специфично за правото на ЕС е, че то е хармонизирано за страните членки, следователно между различните езикови версии има пълна терминологична еквивалентност. Корпусът, върху който се базира анализът ни, включва близо 160 терминологични единици. Изследването е вдъхновено от монографията на И. Генов-Пухалева върху терминологията на ЕС в областта на опазването на околната среда (Генов-Пухалева 2015).

Базираме анализа на формално-синтактичната структура на термините върху теоретичните постановки в българското терминознание, по-специално върху изследванията на М. Попова (Попова 2012). Относно спецификите на лексикално-граматичната структура на английските термини се опираме на граматиката на Р. Хъдълстън (Хъдълстън 2002). При деривационния анализ ползване терминологията, приета в полската академична граматика (Гжегорчикова, ред. 1984), както и в трудовете на В. Радева (Радева 2007).

Съпоставката на термините по тяхната външна форма започваме с описанието на компонентната структура. Опираме се на класификацията на М. Попова (Попова 2012: 45 – 47), но модифицирана спрямо събрания корпус. С най-опростена структура са едносъставните термини, които делим на три подгрупи (по М. Попова): прости и сложни

¹ Параметрите *източник* (за български и полски термини) и *вътрешна форма* са предмет на други изследвания на автора, които са под печат.

² <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

съществителни имена и субстантивирани части на речта. Термините от втората група са най-многобройни – те имат структура на словосъчетание. Тук ги разделяме на дву-, три- и многосъставни (при М. Попова не е обособено такава разграничение). В последна трета група са термините с форма на изрази – М. Попова не препоръчва тяхната употреба, но те не са рядкост в европейската терминология и предвид наличието им в корпуса не можем да ги пренебрегнем.

Едносъставните прости термини са сравнително малко и в трите езика:

Български	Полски	Английски
<i>участник</i>	<i>uczestnik</i>	<i>subject</i>
<i>токсичност</i>	<i>toksyczność</i>	<i>toxicity</i>
<i>насърчител</i>	<i>sponsor</i>	<i>sponsor</i>
<i>пациент</i>	<i>pacjent</i>	<i>patient</i> ³

Това са всички примери от подгрупата в корпуса, при които структурата съвпада в езиците.

Сложните еднословни термини са изключения в събрания корпус:

Български	Полски	Английски
<i>радиофармацевтик</i>	<i>(farmaceutyczny preparat promieniotwórczy)</i> ⁴	<i>radiopharmaceutical</i> ⁵
<i>(доставчик на здравно обслужване)</i>	<i>świadczeniodawca</i>	<i>(healthcare provider)</i>
<i>(здравно обслужване)</i>	<i>(opieka zdrowotna)</i>	<i>healthcare</i>

Термини с форма на дума – субстантивирана част на речта, откриваме само в полския материал (пример със страдателно причастие):

Български	Полски	Английски
<i>(осигурено лице)</i>	<i>ubezpieczony</i>	<i>(insured person)</i>

Интересно е, че българският и английският термин също съдържат в структурата си съответното страдателно/минало причастие (*осигурен/*

³ В този английски термин виждаме случай на характерната за английското словообразуване конверсия – създаване на нова дума (нова нейна функция) чрез промяна на граматичната ѝ категория, без морфологични изменения, в случая – прилагателно в ролята на съществително.

⁴ Примерите в скоби във всички таблици не спадат към групата, която съответната таблица представя.

⁵ Терминът *radiopharmaceutical*, подобно на *patient*, е формално прилагателно име.

insured), но имат друг компонентен строеж (те са термини с форма на словосъчетание). Към тази група можем да включим и вече представените по-горе английски примери с конверсия (напр. *patient*)⁶.

За едносъставните термини можем да обобщим, че са малко повече в полския и в английския в сравнение с българския език. Засега не сме открили пример за термин, който е едносъставен само в българския език (докато такива присъстват и в двата други сравнявани езика).

Всички останали примери в корпуса (без три) спадат към групата на словосъчетанията. Разглеждаме ги в посока от най-опростените към най-усложнените структурно. Двусъставните са сравнително голям процент и в трите езика:

Български	Полски	Английски
<i>заразна болест</i>	<i>choroba zakaźna</i>	<i>communicable disease</i>
<i>медицинско изделие</i>	<i>wyrób medyczny</i>	<i>medical device</i>
<i>обществено здраве</i>	<i>zdrowie publiczne</i>	<i>public health</i>
<i>клинично изпитване</i>	<i>badanie kliniczne</i>	<i>clinical trial</i>
<i>страничен ефект</i>	<i>działanie niepożądane</i>	<i>adverse reaction</i>

В показаните примери структурата е еднаква в езиците: субстантив и подчинен атрибутивен член. Разликата е в словоредата: постпозицията на прилагателното е характерна за устойчивите словосъчетания в полския език, докато в български и английски подчиненият член заема първа позиция.

Трисловните термини също могат да има сродна структура в трите езика – субстантив и две определения:

Български	Полски	Английски
<i>комбинирано здравно предупреждение</i>	<i>mieszane ostrzeżenie zdrowotne</i>	<i>combined health warning</i>
<i>многоцентрово клинично изпитване</i>	<i>wieloośrodkowe badanie kliniczne</i>	<i>multi-centre clinical trial</i>
<i>изпитван лекарствен продукт</i>	<i>badany produkt leczniczy</i>	<i>investigational medicinal product</i>
<i>сериозна нежелана реакция</i>	<i>poważna niepożądana reakcja</i>	<i>serious adverse reaction</i>

При словоредата виждаме коментираният несъвпадение на полския с българския и английския. Изключение прави последният ред

⁶ За конверсията в английската терминология вж. още Георгиева 2014.

примери, където съвпадението в словореда е пълно. Подобна структура – две съгласувани определения в препозиция в полския, говори за все още протичащ процес на терминологизация.

Трисловните термини се оказват най-многобройната група в полския корпус – те са два пъти повече от английските и българските:

Български	Полски	Английски
радиофармацевтик	<i>farmaceutyczny preparat promieniotwórczy</i>	<i>radiopharmaceutical</i>
медицински специалист	<i>pracownik służby zdrowia</i>	<i>health professional</i>
наименование на лекарствения продукт	<i>nazwa produktu leczniczego</i>	<i>name of the medicinal product</i>
злоупотреба с лекарствени продукти	<i>nadużywanie produktów leczniczych</i>	<i>abuse of medicinal products</i>
сила на лекарствения продукт	<i>siła produktu leczniczego</i>	<i>strength of the medicinal product</i>

В синтетичния полски език две и повече съществителни имена могат да се свържат безпредложно – в случая с генитивна конструкция. Откриваме дори един пример с три субстантива (*pracownik służby zdrowia*). Съответните английски и български термини имат разнообразна структура – те са дву- или поликомпонентни, най-често с участието на предлози.

Отделяме и малка група трисъставни термини, специфични за българския корпус – две съществителни, свързани предложно:

Български	Полски	Английски
опасност от пристрастяване	<i>właściwości uzależniające</i>	<i>addictiveness</i>
брошура на изследователя	<i>broszura prowadzącego badanie</i>	<i>investigator's brochure</i>
държава-членка по осигуряване	<i>państwo członkowskie ubezpieczenia</i>	<i>Member State of affiliation</i>
държава-членка по местолечение ⁷	<i>państwo członkowskie leczenia</i>	<i>Member State of treatment</i>

⁷ Графичният вид на термините *държава-членка по осигуряване* и *държава-членка по местолечение* е съобразен с изписването им в Директива 2011/24/ЕС.

Примери с такава структура липсват в другите два езика. В полския вместо предложната конструкция се използва име в родителен падеж. Тук е и единственият пример в английския със синтетичен генитив (*investigator's brochure*).

Останалите термини с форма на словосъчетания имат повече от 3 компонента:

Български	Полски	Английски
<i>лекарствен продукт за модерна терапия</i>	<i>produkt leczniczy terapii zaawansowanej</i>	<i>advanced therapy medicinal product</i>
<i>сериозна трансгранична заплаха за здравето</i>	<i>poważne transgraniczne zagrożenie zdrowia</i>	<i>serious cross-border threat to health</i>
<i>здравословни и безопасни условия на труд</i>	<i>zdrowie i bezpieczeństwo w pracy</i>	<i>health and safety at work</i>
<i>дистрибуция на едро на лекарствени продукти</i>	<i>dystrybucja hurtowa produktów leczniczych</i>	<i>wholesale distribution of medicinal products</i>

Те са малко по-редки в полския за сметка на трисловните. В тази група словоредът и броят на компонентите в състава на термина не са идентични в трите езика, но се срещат и частични съвпадения.

В корпуса откриваме само по един пример в език за т. нар. „термини с форма на израз“ (вж. Попова 2012: 46 – 47, Генов-Пухалева 2015: 64):

Български	Полски	Английски
<i>лекарствени продукти, производни от човешка кръв или плазма</i>	<i>(produkty lecznicze na bazie ludzkiej krwi i ludzkiego osocza)</i>	<i>medicinal products derived from human blood or human plasma</i>
<i>(диагностично медицинско изделие in vitro)</i>	<i>wyrób używany do diagnozy in vitro</i>	<i>(in vitro diagnostic medical device)</i>

Прави впечатление, че българският термин повтаря почти напълно структурата на английския, докато в полския структурата е своеобразна.

Можем да направим някои изводи относно компонентната структура на здравната терминология. Макар в двата славянски езика за модел да служи един и същи източник – английският термин, ре-

зултатите са различни. Българските терминотворци се придържат много по-стриктно към първообраза, докато полските проявяват по-голяма оригиналност⁸. Разбира се, тук влияние оказва и различният морфологичен тип на езиците.

Следващ аспект от формалния анализ е лексикално-граматичната структура на термините. Очаквано и в трите езика най-голяма е честотата на съществителните имена – най-подходящата за терминообразуване част на речта. Субстантиви са почти всички едносъставни термини, опорни думи в многосъставните, както и предложно въведени несъгласувани определения. Разлики между езиците откриваме обаче в това кои части на речта могат да изпълняват субстантивна функция. В полския такива са причастията – деятелно (*prowadzący*) и страдателно (*ubezpieczony*), в английския – сегашно причастие (*warning*), глаголи (*trial*) и прилагателни имена (*professional*):

Български	Полски	Английски
<i>изследовател</i>	<i>prowadzący badanie</i>	<i>investigator</i>
<i>осигурено лице</i>	<i>ubezpieczony</i>	<i>insured person</i>
<i>здравно предупреждение</i>	<i>ostrzeżenie zdrowotne</i>	<i>health warning</i>
<i>клинично изпитване</i>	<i>badanie kliniczne</i>	<i>clinical trial</i>
<i>медицински специалист</i>	<i>pracownik służby zdrowia</i>	<i>health professional</i>

В българския материал засега липсват примери, в които причастия изпълняват субстантивна функция.

Атрибутивната функция и в трите езика най-често се поема от прилагателните. Три пъти по-рядко, но все пак регулярно в ролята на определение (съгласувано в славянските езици) са причастията: страдателно в полския и българския и минало в английския. Прави впечатление, че причастните лексеми са по-разнообразни и по-чести в славянските езици, докато в английския им съответстват примери с конверсия. Засега сме открили само един пример за деятелно причастие в атрибутивна функция в полския материал (*uzależniający*). Само за английския е характерна употребата на субстантиви като прилагателни (*health, healthcare* в примерите по-долу):

⁸ Подобно наблюдение правим и при съпоставка на названия на болести в двата славянски езика.

Български	Полски	Английски
<i>нежелано събитие</i>	<i>właściwości uzależniające</i>	<i>addictiveness</i>
<i>здравни технологии</i>	<i>technologia medyczna</i>	<i>health technology</i>
<i>здравна претенция</i>	<i>oświadczenie zdrowotne</i>	<i>health claim</i>
<i>доставчик на здравно обслужване</i>	<i>świadczeniodawca</i>	<i>healthcare provider</i>

В първичната си полупредикативна⁹ функция причастията се срещат и в трите езика само по веднъж – във вече представените термини с форма на изрази.

Формалния анализ завършваме с преглед на словообразователната структура на термините. Като цяло в събрания корпус не липсват непроизводни думи, но дериватите преобладават, особено в двата славянски езика. При субстантивите и в трите езика най-голяма е групата на deverbalните деривати от словообразователната категория название на действие (*nomina actionis*):

Български	Полски	Английски
<i>изпитание</i>	<i>badanie</i>	<i>trial</i> ¹⁰
<i>местолечение</i>	<i>leczenie</i>	<i>treatment</i>
<i>осигуряване</i>	<i>ubezpieczenie</i>	<i>affiliation</i>
<i>заплаха (пар.)</i> ¹¹	<i>zagrożenie</i>	<i>treat</i> ¹²
<i>оценка</i>	<i>ocena (пар.)</i>	<i>assessment</i>
<i>реакция</i>	<i>reakcja</i>	<i>reaction</i>

Формантите, които отделяме, са от най-продуктивните за разглежданата словообразователна категория: суфиксалните *-anie*, *-enie*, *-cja* и т. нар. парадигматичен формант в полския; *-ание*, *-ение*, *-ане*, *-ка*, *-ция* и парадигматичен формант¹³ в българския; суфиксите *-ment*, *-tion* в английския. Славянските езици очаквано показват по-голямо суфиксално разнообразие.

⁹ Приемаме полупредикацията за примарна синтактична функция на причастията (вж. Гугуланова 2005: 16).

¹⁰ Терминоелементът е глагол, конвертиран в съществително име.

¹¹ Така са отбелязани примерите с парадигматичен формант (за същността на понятието вж. Гжегорчикова, ред. 1984: 360).

¹² Конверсия – глагол във функция на съществително име.

¹³ Парадигматичният формант също е продуктивен в славянската терминология, наравно с афиксалните форманти.

С вербални основи са и агентивните названия – *nomina agentis*:

Български	Полски	Английски
<i>участник</i>	<i>uczestnik</i>	<i>(subject)</i>
<i>доставчик</i>	<i>świedcziodawca</i>	<i>provider</i>
<i>насърчител</i>	<i>(sponsor)</i>	<i>(sponsor)</i>
<i>изследовател</i>	<i>(prowadzący badanie)</i>	<i>investigator</i>

Те са малка група и в трите езика.

Малко повече примери спадат към категорията абстрактно название на качество – *nomina essendi*, деривирани от прилагателни имена:

Български	Полски	Английски
<i>токсичност</i>	<i>toksyczność</i>	<i>toxicity</i>
<i>болест</i>	<i>choroba</i>	<i>(disease)</i>
<i>(безопасен)</i>	<i>bezpieczeństwo</i>	<i>safety</i>
<i>сила</i> ¹⁴ (пар.)	<i>siła</i> (пар.)	<i>strength</i>
<i>(пристрастяване)</i>	<i>(uzależniający)</i>	<i>addictiveness</i>

Само в тази словообразователна категория английският не се различава значително от славянските езици по брой форманти.

Най-голямо е разнообразието от словообразователни типове при дериватите прилагателни:

Български	Полски	Английски
<i>медицински</i>	<i>medyczny</i>	<i>medical</i>
<i>неинтервенционен</i>	<i>nieinterwencyjny</i>	<i>non-interventional</i>
<i>заразен</i>	<i>zakaźny</i>	<i>communicable</i>
<i>здравен</i>	<i>zdrowotny</i>	<i>(health)</i>
<i>лекарствен</i>	<i>leczniczy</i>	<i>medicinal</i>
<i>имунологичен</i>	<i>immunologiczny</i>	<i>immunological</i>
<i>хомеопатичен</i>	<i>homeopatyczny</i>	<i>homeopathic</i>
<i>многоцентров</i>	<i>wieloośrodkowy</i>	<i>multi-centre</i>

Преобладават десубстантивните прилагателни, девербалните са редки: *zakaźny* ← *zakażać/zakazić*, *leczniczy* ← *leczyć* (Скаржински 2004). В корпуса отделяме цели 10 полски суфиксални форманта (в тази бройка включваме фонетичните и разширените варианти): *-ny*,

¹⁴ Придържаме се към словообразователните принципи, наложени в полската академична граматика. За деривационната връзка между прилагателни имена и абстрактни названия на качества, образувани с парадигматичен формант, вж. Гжегорчикова, ред. 1984: 360, срв. *nudny* – *nuda*, *potężny* – *potęga*, *swobodny* – *swoboda*.

-otny, -iczny/-uczny, -owy, -czy, -niczy, -ki, -ski. -owski. В английския словообразователните типове са чувствително по-малко, тъй като в атрибутивна функция много често се употребяват съществителни имена (конверсия).

Като словообразователен похват композицията не се среща често в събрания корпус. Сложните съществителни имена са най-много в българския, като откриваме примери както със слято, така и с полуслято свързване на основите:

Български	Полски	Английски
радиофармацевтик	(farmaceutyczny)	radiopharmaceutical
злоупотреба	(nadużywanie)	(abuse)
местолечение	(leczenie)	(treatment)
(доставчик)	świadczeniodawca	(provider)
(здравно обслужване)	(opieka zdrowotna)	healthcare
държава-членка ¹⁵	państwo członkowskie	Member State

Всички ексцерпирани славянски примери са образувани с интерфикс -o-, в английския – и с нулев интерфикс. Съформантите разгледахме по-горе.

При прилагателните композити откриваме паралелни структури в трите езика:

Български	Полски	Английски
трансграничен	transgraniczny	cross-border
многоцентров	wielośrodkowy	multi-centre
здравословен	(zdrowie)	(health)
(радиофармацевтик)	primieniotwórczy	(radiopharmaceutical)

Първите два примера са словообразователни калки от английски в славянските езици. Полуслято изписване има само в изходните лексеми. Отново е предпочетен интерфикс -o- и нулев.

Общият поглед върху деривационната структура на термините очаквано откроява по-голямо богатство на словообразователни форманти в славянските езици.

Въпреки ограничения корпус проведеният анализ позволява да направим редица обобщения относно формалната структура на термините от сферата на здравеопазването на ЕС в трите разглеждани езика.

Вземаме предвид, че между езиците, обект на съпоставка, съществуват редица принципни различия: по генетичното родство – два сла-

¹⁵ Графичното оформление е съгласно със споменатата Директива 2011/24/ЕС.

вянски и един неславянски (английския), по морфологичен тип – два аналитични и един синтетичен (полския), по графична система – два, използващи латиница, и един – кирилица (българския), и др. Въпреки това проведената съпоставка откри някои съществени сходства в терминологичните системи. От гледна точка на формалносинтактичната структура и в трите езика най-голям е броят на термините с форма на словосъчетание. Термините с форма на дума са по-редки, което несъмнено е свързано с ограничения им семантичен обем. Тези с форма на израз са изключения, в съответствие с изискванията на терминологията. Що се отнася до лексикално-граматичната структура, безспорен превес и в трите езика имат простите съществителни и прилагателни имена. Словообразователният анализ показва сходства в няколко категории. Най-голям брой и честота имат названията на действия (*nomina actionis*). Разнообразие от словообразователните типове, макар и по-ограничено, има и при категорията *nomina essendi*. Прилагателните имена и в трите езика най-често са деривати със субстантивни основи.

Разликите между езиците са очаквано повече, а и по-интересни от съпоставителна гледна точка. На ниво компонентна структура в полския изпъкват термините от три пълнозначни думи – те са два пъти повече от българските и английските с този строеж. В основата на тази отлика е морфологичният тип на езиците – в синтетичния полски могат да се свържат безпредложно две и повече съществителни имена. Откриваме и малка група термини, специфична за българския корпус – трисъставни, с две пълнозначни думи. Няма формална пречка за създаването на подобни термини в английския и дори в полския, затова очакваме при разширяване на корпуса такива да бъдат открити. На лексикално-граматично равнище изпъкват няколко различия по оста славянски – неславянски език. Основната отлика е свързана с конверсията – един от най-характерните начини за словообразуване в английския, но нетипична за славянските езици. При нея нова дума се образува чрез промяна на граматичната ѝ категория без морфологични, фонетични или прозодични изменения. Така в групата на английските термини съществителни имена изпълняват атрибутивна, а прилагателни и глаголи – субстантивна функция. Другата разлика на лексикално равнище е свързана с причастията – в двата славянски езика те се използват много по-често в атрибутивна функция в сравнение с английския език. Забелязва се и една специфика на полския език – само там откриваме деятелни причастия в състава на термините, при това както в атрибутивна, така и в субстантивна функция. Няма обаче основателна причина подобни примери да не бъдат открити и в българ-

ския при разширяване на корпуса (както и в английския – със сегашно причастие). На словообразователно равнище (наред с конверсията) разликите отново са по оста славянски – неславянски език. По-голямото богатство на словообразователни типове в полския и българския проличава в почти всички категории, но най-вече при *nomina actionis* и при адективните деривати. Композицията е рядко срещана и в трите езика, но ако се има предвид досега ексцерпираният материал, тя е най-застъпена в българския. Очакваме при разширяване на корпуса това съотношение да се промени в полза на английския език.

Всички наблюдения и изводи са направени без претенции за изчерпателност и с ясното съзнание за ограничеността на изследвания материал. Тяхната цел е да послужат като база за едно по-мощно проучване, което няма да се ограничи само до формалната страна на термините. Европейската правна терминология в областта на здравеопазването постоянно се развива и допълва. Този факт, от една страна, обрича всяко изследване на непълнота, от друга обаче, увеличава обхвата на неговата практическа приложимост.

ЛИТЕРАТУРА

- Генев-Пухалева 2015:** Генев-Пухалева, И. *Терминология на Европейския съюз*. [Genev-Puhaleva, I. Terminologiya na Europeyskiya sayuz.] Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2015.
- Георгиева 2014:** Георгиева, В. *Съпоставителна характеристика на българската и английската военна терминология (в областта на операциите по поддържане на мира)*. Автореферат. [Georgieva, V. Sapostavitelna harakteristika na balgarskata i angliyskata voenna terminologiya (v oblastta na operatsiite po poddarzhane na mira). Avtoreferat.] София: БАН, 2014.
- Гжегорчикова, ред. 1984:** *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Red. R. Grzegorzycykowa. Warszawa: PWN, 1984,
- Гугуланова 2005:** Гугуланова, И. *Българските причастия и деепричастия в славянски контекст*. [Gugulanova, I. Balgarskite prichastiya i deeprichastiya v slaviyanski kontekst.] София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2005.
- Попова 2012:** Попова, М. *Теория на терминологията*. [Popova, M. Teoriya na terminologiyata.] Велико Търново: Знак’94, 2010.
- Радева 2007:** Радева, В. *В света на думите*. [Radeva, V. V sveta na dumite.] София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2007.

Скаржински 2004: Skarżyński, M. *Słownik gniazd słowotwórczych współczesnego języka ogólnopolskiego*, t. 3. Kraków: TW „Historia Jagellonica“, 2004.

Хъдълстън 2002: Huddleston, R. *The Cambridge Grammar of the English Language*. New York, 2020.